

UNO MERESTE

27.05.1928 – 6.12.2009

Uno Mereste sündis 27. mail 1928 Tallinnas. 1946. aastal lõpetas ta Tallinna Poeglaste Kaubandus- ja Kommertskooli ja 1950. aastal Tallinna Tehnikaülikooli rahanduse erialal. Pärast ülikooli lõpetamist töötas ta õpetajana Tallinna Rahandustehnikumis ning õppis ühtlasi mittestatsionaarselt Tartu Ülikooli matemaatikaloodusteaduskonnas füüsilist geograafiat. Aastatel 1954–1964 oli Uno Mereste vanemõpetaja ja dotsent Tartu Ülikooli kaubandus-ökonoomika kateedris. Seejärel töötas ta 28 aastat Tallinna Tehnikaülikooli statistika ja raamatupidamise (hiljem statistika) kateedris dotsendi, professori ja juhatajana. Parlamenditöö kõrval oli Uno Mereste aastatel 1992–1997 sotsiaalstatistika professor TTÜ teoreetilise majandusteaduse ja -metodoloogia instituudis, alates 1997. aastast emeriitprofessor.

Uno Mereste kaitses 1960. aastal kandidaadiväitekirja teemal “Nähtuse absoluutse juurdekasvu tegurite vahel jaotamise probleem ja selle lahendamine majandusstatistikas”. Aastatel 1965–1975 keskendus ta peamiselt majandusliku analüüsi metodoloogiale, taotledes seda siduda semiootika ning mudeli- ja süsteemteooria rakenduste vahendusel matemaatiliste meetoditega. Selles valdkonnas on tähtsamaid tulemusi efektiivsusvälja teooria ja majandusliku efektiivsuse maatrikskäsituse loomine, mida on majandusteaduse kõrval rakendatud ka matemaatika, tehnika ja agronoomia alal. 1970. aastal kaitses Uno Mereste doktoriväitekirja teemal “Indeksimeetodi rakendamine majandusanalüüsis. Teoreetilis-metoodiline uurimus”. 1972. aastal omistati talle majandusdoktori teaduskraad ja 1973. aastal professori kutse. Uno Mereste on põhjendanud statistika kui ühiskonna ja loodusteaduste vahelise integratsiooni-teaduse käsitust, välja töötanud ja rakendanud mitmeid originaalseid majandusteoreetilisi kontseptsioone, näiteks kahekontsentriiline paljutasandiline teadusmudel, süsteemne rahvastikumudel. Ta on muuhulgas loonud tegurindeksite duaaltõlgenduse, superindeksite, efektiivsusvälja, teadusliku näitarvu, teadusliku isemajandamise teooriad ja neid üldistanud. Uno Mereste on avaldanud uurimuslikke käsitlusi ka demograafia, teoreetilise ja matemaatilise geograafia ning terminoloogia teooria alalt. Tema sulest on ilmunud üle 300 teadusliku ja populaarteadusliku töö, nendest umbes 60 raamatut ja õpikut, sh kaheköiteline “Majandusleksikon” 2003. aastal.

1994. aastal valiti Uno Mereste Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks humanitaar- ja sotsiaalteaduste alal.

Majandusreformide ettevalmistamise ja käivitamise ajal täitis Uno Mereste Plaanikomitee ja Majandusministeeriumi nõuniku ülesandeid. Ta võttis osa Eesti rahasüsteemi taasloomisest ja rahapoliitika kujundamisest, Eesti Panga seaduse eelnõu koostamisest, oli Eesti Panga Nõukogu esimees aastail 1992–1997 ning kuulus Riigikogu koosseisu 1992–2003.

Uno Mereste on loonud oma teadusliku koolkonna, kuulunud paljudesse teadusseltsidesse ja ühingutesse, pälvinud mitmeid preemiaid ja tunnustusi, sh Eesti riikliku preemia (uurimisgrupi juhina), Valgetähe III klassi teenetemärgi, Eesti Teaduste Akadeemia medali ja Wiedemanni nimelise eesti keele auhinna.

Hea sulega kirjamehena on Uno Mereste avaldanud mõtteid ja meenutusi oma paljutahulisest eluteest ja kaaslastest. Üliõpilasaastail alguse saanud purjespordiharrastus jäi talle südamelähedaseks läbi terve elu. Tema teadmiste ja kogemuste põhjal valmis suurem osa esimesest eestikeelsest purjespordiõpikust (ilmus 1954, teine trükk 1979).

Uno Mereste suri 6. detsembril 2009. aastal ja on maetud Metsakalmistule Tallinnas.

NIMI	Uno Mereste
TEADUSALA	Humanitaar- ja sotsiaalteadused
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Majandusliku analüüsi metodoloogia, taotledes seda siduda semiootika, mudeli- ja süsteemiteooria rakenduste vahendusel matemaatiliste meetoditega
VALIMISAEG	23. november 1994
AKADEEMIA OSAKOND	Humanitaar- ja sotsiaalteaduste osakond
ELUDAATUMID	27. mai 1928 – 6. detsember 2009
PEREKONNASEIS	Abielus, poeg ja tütar
HARIDUS	1946 Tallinna Rahandustehnikum 1950 Tallinna Tehnikaülikool majandusteaduskond (rahandus) 1953 Tartu Ülikool matemaatika-loodusteaduskond (füüsiline geograafia)
TEADUSKRAAD	1961 majanduskandidaat Moskva Rahvamajandusinstituudis, teema: <i>”Проблема разложения абсолютно прироста явления по факторам и ее решение в экономической статистике”</i> [Nähtuse absoluutse juurdekasvu tegurite vahel jaotamise probleem ja selle lahendamine majandusstatistikas] 1972 majandusdoktor, teema: <i>”Применение индексной теории в экономическом анализе (теоретико - методологическое исследование)”</i> [Indeksimeetodi rakendamine majanduslikus analüüsis. Teoreetilismetodoloogiline uurimus] 1973 professori kutse
TEENISTUSKÄIK	1950–1954 Tallinna Rahandustehnikumi õpetaja 1954–1964 Tartu Ülikooli vanemõpetaja ja dotsent 1964–1975 Tallinna Tehnikaülikooli statistika ja raamatupidamise kateedri dotsent, professor ja juhataja 1975–1992 Tallinna Tehnikaülikooli statistika kateedri professor ja juhataja 1989–1992 ENSV Plaanikomitee, hiljem EV Majandusministeeriumi nõunik majandusreformi ettevalmistamise ja käivitamise alal 1992–1997 Tallinna Tehnikaülikooli teoreetilise majandusteaduse ja -metodoloogia instituudi sotsiaalstatistika professor 1992–2003 EV Riigikogu liige 1997–... Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor

TUNNUSTUSED	1997 Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärk 1998 Eesti Teaduste Akadeemia medal 1998 EBSi audoktor 1999 akadeemik F. J. Wiedemanni nimeline eesti keele auhind 2003 Eesti Geograafia Seltsi auliige 2003 Püha Birgita teenetemärk
TEADUS- ORGANISATSIOONILINE ja ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS	EESTIS: 1967–1982 ETTÜN Ökonoomikakomitee esimees 1982–1987 Eesti Majandusteaduse Seltsi esimees 1990–1995 Eesti Teadusnõukogu liige 1991 Eesti Panga Nõukogu liige 1992–1997 Eesti Panga Nõukogu esimees 1994–1997 Tallinna Linnavolikogu liige
TEGEVUS TEADUSLIKE VÄLJAANNETE TOIMETUSTES	EESTIS: <i>Akadeemia</i> toimetuskolleegiumi liige
HOBID	purjesport